

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมความคิดเชิงบวกที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมความคิดเชิงบวกที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมความคิดเชิงบวกกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมความคิดเชิงบวก

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก

1.2.2 นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก

1.3 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม ตำบลลอมคอม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 502 คน

1.4 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม ตำบลลอมคอม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน

20คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.4.1 ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 502 คน

1.4.2 นำคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียน เรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค จำนวน 32 ข้อ

1.5.2 โปรแกรมความคิดเชิงบวก ดำเนินการจัด โปรแกรม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง

1.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.6.1 ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลอง

1.6.2 ทำการวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคก่อนการทดลอง (Pretest) กับประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 502 คน

1.6.3 เรียงคะแนนผู้ที่มีคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคต่ำ จำนวน 20 คน หลังจากนั้นทำการแบ่งกลุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแยกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีจำนวนสมาชิกกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

1.6.4 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมความคิดเชิงบวก จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมความคิดเชิงบวก (เรียนตามปกติ)

1.6.5 ดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.7.1 หาค่ามัธยฐาน (Median) ของคะแนนของคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

1.7.2 ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วย The Wilcoxon Signed Rank Test

1.7.3 ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วย The Mann-Whitney U Test

1.8 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.8.1 นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.8.2 นักเรียนที่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมความคิดเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมความคิดเชิงบวก กลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเพิ่มขึ้น ทั้งนี้วัดได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมความคิดเชิงบวกมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการนำโปรแกรมความคิดเชิงบวกไปใช้ ดังนี้

2.1.1 เนื่องจากโปรแกรมความคิดเชิงบวกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้นำกลุ่มมีบทบาทเป็นผู้นำ มีหน้าที่อธิบาย แนะนำ กระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิด ความรู้สึก เพื่อปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกนั้น ให้มีพลังและพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่ความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ฉะนั้นก่อนที่จะนำโปรแกรมความคิดเชิงบวกไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มควรศึกษารายละเอียด

โครงสร้างของโปรแกรมให้ชัดเจน เช่น ศึกษาทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ศึกษาแนวคิดเชิงบวก ทฤษฎีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค รวมถึงศึกษาบทบาทหน้าที่ และเทคนิคของการเป็นผู้นำกิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะทำได้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างสนุกสนานและถ่ายทอดความรู้สึกลึกลงให้สมาชิกเกิดความเข้าใจในกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

2.1.2 การนำโปรแกรมความคิดเชิงบวกไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ควรมีการปรับเปลี่ยน โปรแกรมให้มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของวัย และเกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น การนำโปรแกรมความคิดเชิงบวกไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรจะเพิ่มเกม เพลง หรือสื่อที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจและสนุกสนานมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มการแนะนำการศึกษาต่อเพื่อให้ นักเรียนได้รับข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการเลือกสายการเรียน ได้ตรงตามความถนัดและความชอบของแต่ละบุคคล

2.1.3 การนำโปรแกรมความคิดเชิงบวกไปใช้ ไม่จำเป็นจะต้องดำเนินกิจกรรมตามลำดับ หรือครบทุกขั้นตอน แต่ควรสังเกตปฏิกิริยาของสมาชิกกลุ่มเป็นสำคัญ เมื่อสมาชิกกลุ่มแสดงอาการเหนื่อยหรือเบื่อหน่าย ผู้นำกลุ่มควรแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการเปลี่ยนลำดับขั้นตอนของโปรแกรมหรือเพิ่มเกมเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มกระตือรือร้นและพร้อมเรียนรู้อีกครั้ง

2.1.4 การจัดเวลาในการดำเนินโปรแกรม หากเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องจากการเรียนในวิชาที่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกรู้สึกเครียด ผู้นำกลุ่มควรเพิ่มกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เช่น นั่งสมาธิ หรือ นั่งหลับตาฟังเพลงบรรเลง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้โปรแกรมความคิดเชิงบวก เพื่อศึกษา ผลของโปรแกรมความคิดเชิงบวกในการส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น โปรแกรมความคิดเชิงบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ความเข้มแข็งทางใจหรือการเสริมสร้างความหยุ่นตัวหรือฟื้นตัว (RQ) ทั้งนี้การประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตของบุคคลนั้นความฉลาดทางด้านสติปัญญา (IQ) เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) ที่สามารถควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) เมื่อต้องพบเจอปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิต รวมถึงต้องมีความเข้มแข็งทางใจหรือความสามารถในการฟื้นตัว (RQ) หลังจากผ่านพ้นอุปสรรคและวิกฤติของชีวิต นอกจากความฉลาดและความ

สามารถที่ก่อให้เกิดประโยชน์เฉพาะตนแล้ว ควรมีการส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาความฉลาดที่ก่อประโยชน์แก่ส่วนรวม นั่นก็คือการเสริมสร้างและพัฒนาให้บุคคลมีความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) ควบคู่ไปกับความฉลาดและความสามารถด้านอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

2.2.2 ควรมีการศึกษาผลของโปรแกรมความคิดเชิงบวกที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยและอาชีพต่างๆ เช่น บุคลากรทางการศึกษา ผู้นำองค์กร ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือนักเรียนในระดับประถมศึกษา รวมถึงนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากบุคคลทุกอาชีพทุกวัยล้วนมีโอกาสที่จะต้องพบเจอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงควรมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค เพื่อเตรียมความพร้อมด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็งในการต่อสู้และฝ่าฟันอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

2.2.2 ควรมีการพัฒนาโปรแกรมความคิดเชิงบวกโดยใช้แนวคิดจิตวิทยา ร่วมกับแนวคิดศาสนาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้โปรแกรมความคิดเชิงบวกที่มีความเหมาะสมกับทุกศาสนาและมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

